

VZGOJNI NAČRT

I. UVOD

Zakonska podlaga

Vzgojni načrt je oblikovan na podlagi:

- Zakona o osnovni šoli,
- učnih načrtov za posamezne predmete,
- priporočila MŠŠ o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole.

Pomen vzgojnega načrta

- Slednji spodbuja delovanje šole na ravni odnosov in vzpostavlja pozitivno klimo med vsemi vključenimi.
- Pomeni dogovor o enotnem vzgojnem delovanju vseh udeležencev v procesu vzgoje.
- Je dogovor o premišljenem, organiziranem, ciljno naravnanim delovanju šole in vsakega zaposlenega v njej.

Vzgojni načrt šole je del Letnega delovnega načrta šole, ki temelji na ciljih osnovne šole. Oblikovan je tudi na osnovi vizije in poslanstva šole; oblikujejo ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Veljavnost vzgojnega načrta

Vzgojni načrt velja od 1. 9. 2009.

II. SPLOŠNE DOLOČBE

Z vzgojnim načrtom šola določi:

1. temeljne vrednote in vzgojna načela
2. oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši
3. vzgojne dejavnosti –
  - proaktivna, preventivne vzgojne dejavnosti
  - svetovanje in usmerjanje
4. vzgojni postopki
5. vzgojni ukrepi.

III. TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA ŠOLE

Temeljne vrednote in vzgojna načela so povzeta v skladu s konceptom vizije naše šole.

VREDNOTE se nanašajo:

- na spoštovanje
- na medsebojno sodelovanje in pomoč
- na delovne navade.

VZGOJNA NAČELA

Vzgoja temelji na naslednjih načelih:

1. načelo spoštljivega in odgovornega ravnanja in strpnosti,
2. načelo zaupanja ter spodbujanja optimalnega razvoja posameznika.

(Skrb za optimalno življenje in delo vseh na šoli; varnost, pozitivna samopodoba, delovne navade, odgovornost, enakopravnost, spoštovanje, solidarnost.)

NAČINI DOSEGANJA IN URESNIČEVANJA CILJEV

Za doseganje in uresničevanje ciljev osnovnošolskega izobraževanja bomo v šoli uresničevali cilje iz 2. člena ZOŠ in poleg tega tudi:

- zagotavljali kvalitetno vzgojno-izobraževalno delo in pogoje za delo, ki bo omogočalo osebnostni razvoj učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njihove pozitivne samopodobe za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot, s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- podpirali bomo pozitivno podobo vseh učencev in na ta način pokazali, da (lahko) sleherni prispeva k (lepšemu in boljšemu) življenju na šoli, pa tudi da bodo socialni cilji jasni, in da bo skrb za zdravje skrb vseh;
- z raznimi aktivnostmi, predavanji, ogledi in obiski bomo spodbujali skladni telesni, spoznavni, čustveni, moralni, duhovni in socialni razvoj posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- organizirali bomo različna srečanja, kjer bodo učenci s sodelovanjem razvijali medsebojno strpnost, spoštovanje, sprejemanje drugačnosti za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- ob državnih in kulturnih praznikih bomo organizirali proslave, prireditve in kulturne dejavnosti, s katerimi bomo razvijali zavest o državni pripadnosti in narodni identiteti, védenje o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujali državljansko odgovornost;
- s projekti, tekmovanji in sodelovanjem bomo pri učencih razvijali pismenost v slovenskem jeziku, sporazumevanje v tujih jezikih ter razgledanost na jezikovnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- s samoevalvacijo bomo ugotavljali mednarodno primerljive standarde znanja;
- razvijali bomo varno in spodbudno okolje za doseganje zastavljenih ciljev.

IV. OBLIKE VZAJEMNEGA SODELOVANJA ŠOLE S STARŠI

Strokovni delavci šole, učenci in starši oziroma skrbniki razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, pri različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, pri svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr. restitucija).

Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito vzgojno dejavnost šole. Načini, oblike, metode in cilji vzgojnega dela šole morajo biti staršem poznani vnaprej.

Šola starše usmerja v starševske delavnice, šolo za starše, svetovalne centre in druge ustanove.

Vse probleme, ki se pojavijo, je najbolje reševati sproti, v t. i. trikotniku: starši – učenec – učitelj; samo na ta način se lahko pogovorimo, slišimo vse strani in si pridobimo objektivne informacije.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju in težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. K slednjemu lahko povabimo tudi drugega strokovnega delavca šole. V primerih, ko šola ne more zagotoviti sodelovanja staršev, ali oceni, da gre pri posameznih otrocih za zanemarjanje, bomo poiskali pomoč in sodelovali z drugimi institucijami (centri za socialno delo, svetovalni centri in druge pristojne institucije).

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno-vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Zato bomo poleg formalnih oblik sodelovanja (roditeljski sestanki, pogovorne ure, predavanja in delavnice za starše) spodbujali medsebojno komunikacijo staršev tudi na neformalnih srečanjih (sodelovanje na prireditvah in razstavah, pri zbiralnih akcijah, dnevih dejavnosti, na dnevih odprtih vrat, vodenje interesnih dejavnosti, vključevanje v projekte) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

V. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

a. Proaktivne, preventivne dejavnosti

Vzgojne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje tako, da se učenci počutijo varne, sprejete, da so pri šolskem delu motivirani, zavzeti, ustvarjalni in da prevzamejo odgovornost za svoje vedenje ter sprejemajo omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti. Šola je avtonomna pri načrtovanju in izvajanju proaktivnih vzgojnih dejavnosti, ki temeljijo na oblikovanju okolja, v katerem bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe ter razvijali samostojnost in odgovornost.

Načini razvijanja ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti:

- pogovori pri razrednih urah,
- obravnavanje tovrstne tematike pri pouku etike in državljanske vzgoje,
- individualni razgovori z učenci,
- povezovanje učencev s sodelovanjem v šolskih projektih, interesnih skupinah in dejavnostih,
- razvijanje pripadnosti šolski skupnosti s sodelovanjem na medšolskih tekmovanjih,
- združevanje različnih generacij učencev pri izvedbi dni aktivnosti (športni, tehniški dnevi),
- organiziranje šolskih koticikov, kjer se učenci lahko zbirajo, družijo, berejo revije, knjige.

Oblikovanje oddelčnih in šolskih pravil

V prvem tednu pouka vsak posamezni oddelek oblikuje skupna pravila, vodijo nas že izoblikovana pravila šole.

Razvijanje socialnih veščin, strpnosti in solidarnosti, prostovoljno delo, vrstniška pomoč

- Organizirana vrstniška pomoč, ki se izvaja po pouku.
- Razvijanje socialnih veščin:
  - pomoč sošolcem pri delu in v stiski,
  - solidarno posojanje pripomočkov sošolcem,
  - strpnost do sošolcev,
  - upoštevanje pravil lepega vedenja: poslušanje brez prekinjanja, zahvala, prošnja, pozdravljanje,
  - solidarnost v razredu – pomoč pri učenju, pri domačih nalogah, obveščanje manjkajočih sošolcev o šolskem delu.
- Učenje preko igre vlog.

Poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev:

- tekmovanje razredov v zglednem vedenju,
- pohvale učencem za vzorno vedenje; objava dosežkov uspešnih učencev v šolskem glasilu in po šolskem ozvočenju.

Razvijanje pozitivnega samovrednotenja in sprejemanja odgovornosti:

- pogovori učiteljev in učencev pri pouku, pri razrednih urah in posameznih predmetih,
- dajanje pomembnih oz. ustreznih zadolžitev učencem s slabšo samopodobo,
- organiziranje vrstniškega svetovanja, dela v skupinah, vrstniške učne pomoči za izboljšanje samopodobe.

Učenje ustreznega ravnanja v stresnih situacijah:

- socialne igre,
- izvedba preventivnih delavnic,
- pomoč, pogovor, sprostitev.

Razvijanje pozitivne samopodobe:

- izvedba delavnic za izboljšanje samopodobe v času razrednih ur,
- pogovori s starši na govorilnih urah,

- svetovalni pogovori z učenci, tudi brez prisotnosti staršev.

b. Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora, namenjeno je učencem, posredno pa tudi njihovim staršem, in sicer pri reševanju njihovih problemov v zvezi:

- z njihovim razvojem,
- s šolskim delom,
- z odnosi med vrstniki in do odraslih,
- z razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Poteka lahko:

- v času ur oddelčne skupnosti,
- v okviru pogovornih ur,
- pri sprotnem reševanju problemov in ob drugih priložnostih.

O svetovanju ali usmerjanju, ki bo potekalo v času izven urnika, se bomo dogovarjali s starši sproti, za vsak primer posebej.

Posebno vlogo pri svetovanju in usmerjanju imajo svetovalni delavci šole. Svetovanje in usmerjanje, povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov učencev, izvajajo za to usposobljeni strokovni delavci.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in pa oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, bomo staršem predlagali obravnavo v zunanjih ustanovah psihološke in socialne pomoči.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojem vedenju in ravnanju drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, doživljanje neuspehov, konflikti, apatičnost (...),
- razvijati pozitivno samopodobo,
- dosegati druge/ostale cilje, ki jih zastavi šola.

VI. VZGOJNI POSTOPKI

RESTITUCIJA (POVRAČILO ŠKODE)

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Učenec se v postopku restitucije sooči s posledicami svojega ravnanja, posledično naj bi sprejel odgovornost za takšno ravnanje in poiskal načine, s katerimi bi svojo napako popravil oziroma se z oškodovancem dogovoril za načine poravnave.

V nasprotju s kaznovanjem aktualna oblika poudarja pozitivno reševanje problemov.

Strokovni delavec predvsem spodbuja in usmerja proces restitucije. Ukrepi niso vnaprej določeni, potrebno jih je smiselno povezati s povzročeno škodo.

MEDIACIJA

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) pogovorijo ter ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izmenjajo stališča, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in strahove ter skušajo najti rešitev, ki bo ustrezala subjektom v sporu. V mediaciji prevzmeta sprti strani sami odgovornost za razrešitev nastalega konflikta. Proces mediacije vodi in usmerja mediator, ki je zaupna in popolnoma nevtralna oseba ter je ustrezno teoretično in praktično usposobljena.

Z uvajanjem mediacije v šole bomo mlade izobrazili in naučili:

- tehnik uspešnega in učinkovitega reševanja konfliktov, ki v šoli nastajajo,
- koncept rešitve, da postaneta oba udeleženca zmagovalca,
- strpnosti,
- boljšega in predvsem učinkovitejšega komuniciranja,
- lažjega spopadanja s konfliktnimi situacijami,
- konstruktivnega reševanja konfliktov v prihodnje.

VII. VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev hišnega reda in pravil šolskega reda.

So usmerjeni pedagoško-strokovni postopki, ki se uporabijo pri ponavljajočih, pogostejših in obsežnejših kršitvah pravil šolskega reda. Uporabljajo se v primerih, ko učenec kljub predhodni vzgojni pomoči, ne korigira svojega vedenja, noče sodelovati ali pa zaradi različnih razlogov tega ni sposoben.

Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen oz. smisel pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti v smeri spremembe neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi torej posredno pomagajo učencu spremeniti svoje vedenje. Oblikujejo se kot:

- ustna zahteva učečega učitelja,
- sklep katerega od organov šole (razrednik, učiteljski zbor, ravnatelj),

- dogovor šole in staršev o določenem skupnem ravnanju,
- obveza učenca o določenem ravnanju ipd.

Vzgojni ukrepi se dokumentirajo kot:

- zaznamki v t. i. zvezku,
- zapisi določenih služb oz. organov,
- zapisniški sklepi učiteljske konference.

Učencu in njegovim staršem se pojasnijo razlogi za takšno odločitev, oblika in trajanje ukrepa ter načini, s katerimi se bo preverilo, ali ukrep učinkuje.

Vzgojni ukrep je za učenca in njegove starše obvezujoč in se mu morajo podrediti.

VZGOJNI OPOMINI

Vzgojni opomini so vzgojni ukrepi, ki jih je s pravilnikom predpisal minister (UL RS št. 76/08). Praviloma naj bi administrativen vzgojni ukrep kot zadnji sledil neučinkovitim predhodnim vzgojnimi ukrepom in delovanju šole, kot jih določa Vzgojni načrt.

Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji za psihohigieno itd.). V skrajnem primeru je posledica vzgojnih opominov premestitev učenca v drug oddelek ali na šolo, v nekaterih primerih tudi brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

VIII. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Vzgojni načrt Osnovna šole Vodice je temeljni dokument za delo na vzgojnem področju. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena ZOŠ.

Naloge se bodo med letom dopolnjevale s sklepi strokovnih organov šole, z okrožnicami in navodili Ministrstva za šolstvo in šport in Zavoda RS za šolstvo ter sklepi ustanovitelja.

Za realizacijo vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Nosilci posameznih zadolžitev:

SVET ŠOLE: sprejme vzgojni načrt in poročilo o samoevalvaciji šole.

UČITELJSKI ZBOR: opravlja vzgojno-izobraževalni proces, oblikuje analize in smernice za nadaljnje delo.

RAZREDNIKI: so odgovorni za vzgojno in ostalo delo v svojem oddelku.

STARŠI: sodelujejo pri pripravi in oblikovanju vzgojnega načrta in soustvarjanju šolske klime.

RAZREDNIKI: So odgovorni za vzgojno in ostalo delo v svojem oddelku.

STARŠI: Sodelujejo pri pripravi in oblikovanju vzgojnega načrta in soustvarjanju šolske klime.

RAVNATELJ: Uresničuje, spremlja zagotavlja in ugotavlja kakovost s samoevalvacijo.

Vzgojni načrt je bil potrjen:

Na pedagoški konferenci učiteljskega zbora dne, 07. 05. 2009.

Na četrti seji sveta staršev dne, 18. 05. 2009.

Na redni seji sveta šole dne, 26. 05. 2009.

Ravnateljica
Ivana Bizjak

Predsednica sveta šole
Klementina Jamšek